

Rosa (Roosje, later Rosey) Eva Pool wordt geboren op 7 mei 1905 in Amsterdam. Ze was de dochter van Louis Pool (1876-1943) en Jacoba Jessurun (1880-1943). Ze had een tien jaar jongere broer. De ouders waren seculier en geëmancipeerd.

Roosje werd lid van Scouting.

Rond haar twaalfde zag ze voor het eerst een synagoge van binnen, omdat ze dat zelf wilde. Na haar hbs-eindexamen in 1923 behaalde ze haar onderwijzersakte en ging ze vervolgens Nederlands studeren aan de gemeentelijke universiteit van Amsterdam. In haar studententijd sloot ze zich aan bij de Arbeiders Jeugd Centrale (AJC) en de Sociaal Democratische Studenten Club (SDSC), waar ze enige faam verwierf vanwege haar poëzievoordrachten.

Op een internationale conferentie voor socialistische jongeren in 1926 ontmoette Pool de Berlijnse, niet-Joodse jurist Gerhard F. Kramer. Een jaar later verloofden zij zich. Ze brak haar studie af en verhuisde naar Berlijn. Ter voorbereiding behaalde zij haar onderwijsakte Duits. De 22-jarige Rosey Pool studeerde Engels aan de Berlijnse universiteit. Ze scheidden in juni 1935, drie maanden voordat de nazi's gemengde huwelijken verboden. Vanuit Duitsland hielp Rosa Joden naar Nederland door hun daar onderdak te verschaffen. Kort na de Kristallnacht (1938) keerde Rosey Pool terug naar Nederland.

Zij behaalde haar onderwijsakte Engels en gaf in Amsterdam Engelse les aan Duits-Joodse emigranten die verder wilden trekken in het Lloyd Hotel en Tehuis Oosteinde, een opvangtehuis en ontmoetingsplaats voor Joodse vluchtelingen. Zij bewoog zich in kunstenaarskringen en ontmoette onder andere Willem Sandberg en Chaja Goldstein.

In de Tweede Wereldoorlog gaf ze les aan het Joods Lyceum in Amsterdam. Anne Frank was een van haar leerlingen. Tijdens de oorlog raakte Pool via Tehuis Oosteinde betrokken bij de Duits-Joodse verzetsgroep Van Dien, die persoonsbewijzen namaakte en onderduikhulp bood. Bij een razzia in mei 1943 werd ze opgepakt en overgebracht naar Kamp Westerbork. Daar zag zij hoe haar ouders en haar broer werden gedeporteerd naar de vernietigingskampen. Per brief vroeg Pool een lid van de groep Van Dien om het lied Die Eisenbahn op te sturen – ze wilde het leren aan de kinderen in het kamp. Dit was een geheime boodschap waarmee ze aangaf te willen ontsnappen (zoals Amerikaanse slaven uit het Zuiden per trein ontsnapten naar het vrije Noorden). De verzetsgroep herkende de code en wist haar van de transportlijst af te krijgen door haar een ontheffing te bezorgen om het kamp te verlaten, zogenaamd om boeken te kopen.

Rosey Pool dook onder bij verre familie in Baarn, waar ze verzetsgedichten schreef en zich in het katholieke geloof verdiepte. De onderduik viel haar zwaar. Haar ouders en broer werden vermoord in Sobibór.

Ze overleed in Londen op 29 september 1971.

Meer informatie

[Pool, Rosa Eva \(1905-1971\) \(knav.nl\)](#)

[Rosey E. Pool - Wikipedia](#)

The image shows two pages of a Dutch archival document. The left page is a form with the following information:

- Top left: 'FOCL Rosa Eva', 'In leven? 1/80213', 'A 35/600082', '26-5-43 wtc', 'B. 61', 'DOSS: 139 751'.
- Address: 'N. Prinsengracht 120 Amsterdam - Pool, Louis 10.8.76'.
- Birth: '7.5.1905 A'dam'.
- Language: 'ned.'.
- Spouse: 'J.R. Coesteinde'.
- Reason for arrest: 'gesperd wegens: Functie / volgens Fot. log. Landh.'.
- Occupation: 'vroeg. werkring: Besdigd brantwacht Duitsch leerares Engelsch'.
- Diplomas: 'J. HES Actie onderwijzeres Actie H.G. Duitsch en Engelsch Typen en schoonschrijven'.
- Other notes: 'alg. opmerkingen' and '37819'.

The right page is a handwritten note with the following information:

- Top right: '26-5-43 wtc', '37819 B. 61', 'Pool, Rosa Eva', 'R', '4 daem - E'.
- Text: '7-5-05 A'dam N. Prinsengr. 120'.
- Text: 'volgens CA 9.10.43 wtz in wtra aanwezig'.
- Text: '9.11.1943 LTH / deur / Sec - Emiel, 4/4: P. making'.
- Text: '10-3-45 Emiel > Politieverklaring niet mogelijk'.
- Text: '15-3-45 < Nathan Holmeyer / R. Prinsengr. 120, mos. lid. Die C. S. A. b. l.'.
- Text: '17-3-45 Telephonisch doorgegeven'.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.